

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. šte. 296 - Cena 4,- lire

Postnina plačana v gotovini
Spedizione in abbon. postale

TRST, torek, 21. maja 1946

Uredništvo in uprava, Piazza Goldoni št. 1-1
Tel. št. 93806 93807, 93808. Rokopisi se ne vračajo

II. ZBOR LJUDSKIH ODPOSILANCEV VZHODNO PRIMORSKEGA OKROŽJA

Naše ljudstvo ne bo odstopilo od svojih zahtev in pravic

K svojemu krvnemu plebiscitu dodaja ljudstvo s svojo oblastjo v coni pod jugoslovansko vojaško upravo nov mogočen plebiscit dela za svojo boljše bodočnost v Jugoslaviji

Po petih mesecih vsestranskega delovanja je bil dne 18. t. m. v hotelu "Jama" v Postojni drugi zbor ljudskih odposilancev Vzhodno primorskega okrožja. Zbrali so se, da bi najvišji organi ljudske oblasti na tem področju Slovenskega Primorja, poročajo o izvršenem delu in o doseženih uspehih ter si za nadaljnje smernečnice za bodoče delo. Ljudski odposilanci so se zbrali ravno v času, ko se razpravlja o usodi Julijske krajine in ljudstva, ki je v borbi proti nacifasizmu in o priključitvi k Jugoslaviji dala ogromno žrtv. To ljudstvo se tudi danes ne strah nobenih iger, temveč delo svojega blaginje bo bolj vztrajno kot za časa osvobodilnega boja in nasprotovanja zahteva priključitve Julijske krajine s Trstom k republiki Jugoslaviji. Na skupščini so ljudski zastopniki ponovno najostreje protestirali proti krivičnemu postopanju zaveznikov, ki hočejo kljub vsem v vojnih letih danim obljubam ter vsem žrtvam in trpljenju prebivalstva Julijske krajine, s različni nemogočimi načrti deliti strnjeno s Slovani namočeno ozemlje. Odposilanci so bolj odločno kot kdajkoli prej jasno izpostavili, da je njihovo željo bilo, in bo: "Jugoslavija - Tito". Za dosego tega cilja so pripravljene

Nikdar ne bomo pristali na meje ki bi nas ločile od naše domovine Jugoslavije in nas pahnilo v novo suženjstvo tujcu

Za njim je spregovoril tov. Branko, ki je pozdravil odposilance v imenu PNOO-ja in poudaril, da je to veliki pomen, ki ga bo imela skupščina za nadaljnji razvoj, in da v rast ljudske oblasti na tem področju. Govoril je nato o pariskih konferencah, kjer se odloča usoda naše krajeve. Dejal je, da kljub temu da so ameriška, angleška in francoska delegacija, ki so bile v Julijski krajini, same ugovorile, kaj in kam hoče to ljudstvo, kljub temu da so sami čisti to delegacije izjavili, da za Julijsko krajino ni drugega izhoda kot priključitev k Jugoslaviji, sklopijo danes v Parizu potrditve dejstva in pognati primorsko ljudstvo v novo trpljenje. Po teh ugovoritvah je govoril o dolgoletni borbi primorskega ljudstva za priznanje njegovih pravic in izjavil: "Mi pa jim tudi s tega mesta povemo, da smo doli kljub vsemu, ki nam ne priznajo, bi priznale tega, kar nam pripada. S tega mesta pa se obnemem zahvalno za vsa priznanja, ki jih tako dosledno zastopa naše pravice, in vsemu demokratičnemu svetu, ki zahteva prav takšno rešitev kakor naše ljudstvo. Vsem se za to pomoč zahvaljujemo in jim želimo: "Stojte ob naši strani, na-

Premostili smo največje težave

katere je poleg že obstoječih povečala še vzpostavitev krivične demarkacijske črte

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

Poročilo tajnika Perovška o delu ljudske oblasti

napeti vse svoje sile, so pripravljene trževati vse.

Zbor ljudskih odposilancev je malo pred 10. uro otvoril tajnik PNOO-ja tov. Perovšek Franc, Uvodoma je pozdravil odposilance in goste, med katerimi tajnika PNOO-ja tov. Branka Babiča, zastopnika VUJA-e majorja Bjelčiča, člana MOS-a za Trst tov. Ferlana Oskarja in tajnico GO APZ za Slovenijo tovariško Mahnič Angelco-Bratkovo. Nadalje je poudaril odločni trenutek, v katerem se vrši drugi zbor ljudskih odposilancev. Dejal je, da prav v teh dneh vodi ljudstvo Julijske krajine najostrejšo borbo za priključitev k Jugoslaviji, da tako moške in žene kakor tudi otroci poudarjajo, da se ne morejo strinjati s predlogi ameriške, angleške in francoske delegacije na konferenci zunanjih ministrov v Parizu, kajti ti predlagajo zalgo zavezanika, ki je ogromno pri- speval k skupni zmagi. "Naše ljudstvo - je naglasil tov. Perovšek - poudarja to, kar je v Parizu dejal tov. Kerdelj v Zagrebu pa tov. Tito, to je, da od svojih pravic in zahtev ne odstopimo. Svoji ugovori govor je zaljubljen v besedami, da zavezniki ne smejo pre- stiti ključa trpečega ljudstva te pokrajine.

Primeri Italijani hočejo k Jugoslaviji deliti dela in ljudske oblasti.

Zadnji je spregovoril tov. Ferlan Oskar, ki je pozdravil ljudsko odposilance v imenu MOS-a za Trst. Zde na lastne oči sem imel priko- videti v Sloveniji - je dejal - kaj vse napravljajo ljudstvo in vsiljuje v svojih rokah. Tam je mir, delo in obnova. Prav tako pa smo ni- vsi priča, kaj je tam, kjer ljudstvo nima oblasti v rokah, kjer vlada ključa manjšine, ki ima inter- vese razdvajati ljudstvo in vsiljuje voljo pordnih mogotcev, vsiljuje- li diktatoru množicam. Tam za- nam iščemo demokracije in svobo- de. V nadaljnjem izjavljajo je tov. Ferlan naglasil, da je ljudstvo Ju- lijske krajine našlo tudi v Parizu svojega velikega zaveznika v So- jetski zvezi. Svoj pozdrav je tov. Ferlan zaključil:

Tudi mi Italijani hočejo k delu, kjer je ljudska oblast. Mi vemo, da se borba vrši v Parizu in v Julijski krajini. Povsod je ta borba trda, toda mi bomo vzdržali. Vemo da imamo za- veznike, vemo pa tudi, da se moramo z vsemi silami boriti sami. Mi se zato tudi borimo. Tržabani hočejo tako delati, kakor se danes dela v Jugosla- viji. Zato hočemo biti kot sed- ma federalna ednica čimprej priključeni k FLRJ.

Izjavljajo govorniki, so odpo- silanci burno pozdravili s veseli- njem ljudski oblasti, delovnih množicam Trsta, Jugoslaviji in maršalu Titu, z velikim navdu- šenjem so sprejeli besede vseh go- vornikov, zlasti pa zastopnika MOS-a in navdušenje se kar ni ho- tele podeli. Po dvanajstih odme- valih velikih slovensko-italijanske- mu bratstvu in priključitvi Ju- lijske krajine k Jugoslaviji.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

V drugem delu skupščine, so od- poslanci izpolnili verifikacijsko ko- misijo in dovolilo predsedstva, ki je takoj pričelo s svojim delom. Predsednik delovnega predsedstva tov. Janežič Andrej je predlagal dnevi red, ki so ga odposilanci enoglasno sprejeli. Sedlo je po- ročilo tajništva PNOO o delu od- zadnje skupščine pa do drugega zbora ljudskih odposilancev.

Nato je povzel besedo tov. Pe- rovšek. Dejal je, da danes naše ljudstvo prevzema silna zvesta mo- č, kajti v borbi za naše pravice nismo sami. S tem se je prvi del skupščine zaključil.

njih se je približalo predvojni pro- dukciji. V preteklem letu so de- lavci skupno z upravnimi podjetji napravili načrt za dvig produkcije in za obnovo poedinih objektov. Tako je na primer rudnik živega srebra v Idriji ta načrt dosegel in ga celo prekorajši za 12%. Prav tako so bila v tem rudniku izvr- šena nekatera najnujnejša obnovit- vena dela, tako da se je sedaj zvi- šala produkcija jame napram pred- vojni normalni produkciji za pri- bližno 150%. Rudnik lignita pri I- lirski Bistrici je tudi dosegel načrt. Prav tako ostala podjetja. V lesni industriji imamo v pogonu 20 več- jih obratov, v katerih je zaposle- nih skupno 700 delavcev. V teh 20 obratih zrastejo v enem dnevu 500 kub. m obloga lesa. Poleg tega je v tem razdobju delovalo še 40 ma- lih zag.

V tem času so pričeli obratovati tudi oni obrati, ki v preteklem le-

tožju 1945 otrok, 9 srednjih šol pa obiskujejo 1.812 dijakov. Ljud- ska prosveta je oživela, kar nam dokazujejo kulturne prireditve po vaseh in mestih. Ljudstvo se za- veda, da vrši prosveta važno vlogo pri vzgoji množice. Odbori ljudske oblasti so dolžni, da se bolj pod- prejo prosvetno delovanje, da omo- gočijo razvoj ljudske umetnosti.

Prvi zbor odposilancev je prav tako razpravljal o vlogi ljudskih sodišč in izvedel volitve v okrožno ljudsko sodišče. Okrajna in okre- zna sodišča so v tem času reševala civilne in kazenske zadeve ter so- dišča dosegljivim vojnim zločincem.

Praksa je pokazala, da je treba odločevanje množici pri sodstvu še bolj podpreti. Zato je potrebno izvoliti še nadaljnjih 19 sodnikov- leikov.

Dejstvo je, da zlasti severni del okrožja in od vojne prizadeti kraji v Istri se v precejšnji meri obču-

titovne itafete. Prvi so bili Furlani, trenutke za njimi pa ita- feta s Krasa in iz miranskega okraja. Z druge strani mesta pa je prišel v ozornem redu skupina iz Brd, ki so se ji na so- likem mostu pridružili Goritani. Na križišču Corso Roosevelt in ulice Oberdan so presekali pot, ki je pritekla itafeta iz So- like doline, iz Bovca, Kobarida in Kanala.

Prihod tekačev je gorilsko ljudstvo pred ljudskim domom burno pozdravilo. S posebnim navdušenjem so sprejeli itafeto iz Soške doline, ker je prišla na cilj z veliko vihrajočo ju- goslovansko zastavo.

Druga itafeta pa, ki prinaša pozdrave in čestitke iz najza- padnejšega dela našega narodnostnega ozemlja, je prišla iz Mirnice. Pri tem je značilno in simbolično pomena, da so tekači pomohli resolucijo, naslovljeno na maršala Tita v Reko- liričko, ki predstavlja našo zapadno etnično mejo v Julijski krajini.

Skupno je sodelovalo pri itafetah nad 500 mladincev. Fur- tani so imeeli okrog vratu tradicionalne garbaldinske rube- rute, ostali faskulturniki so pa bili v svojih nošah. Popravnica brzina teke je znašala 17-18 km na uro. Dne 21. maja ob 7.30 uri se bo nadaljeval itafetni tek iz Gorice čez vzhodno demar- kacijsko črto v Beograd.

Danes pa ponese tržabli mladinci pozdrav maršalu Titu.

ti tega niso zmogli zaradi pomanj- kanja surovin. To so v glavnem podjetja kemične industrije. V in- dustriji dela danes 10.000 delavcev, ki so pravilno razumeli vprašanje dviga produkcije in pri tem dose- gli dobre rezultate. S tem so za- podeleni vsi industrijski delavci, i- cjeje ravno nuprotno kot v cori A. V kratkem bodo odstranjene vse težave pri prodaji proizvodov. Zla- sti lesnari. Nadaljnja naloga v in- dustriji je še vedno zvišanje produk- cije, in to na osnovi bogatih izku- stov, ki nam jih daje delavstvo in tudi strokovnjaki bratske Jugosla- vije.

Porušena dežela vstaja iz ruševin

Pri obnovi smo napravili velik korak naprej, ko smo obnovili 84 mostov, popravili 660 hiš in 112 šol. Mnogo pa bo še treba napraviti, če upoštevamo, da moramo obnoviti še 4.670 stanovanjskih hiš in 7.000 gospodarskih poslopij. V kratkem bodo obnovljeni vsi porušeni ob- jekti na prometnih silah. Kljub temu da nismo še imeli fonda za ob- novo, so se že vršile priprave za obnovo vasi, cest in zelenobni- skih mostov. Pri ureditvi fonda za obnovo je ogromno pripomoglo ljudstvo samo. Največjo pomoč pri tem pa nam je dala VUJA. Naj- večji del tega fonda bo odpadel na obnovo industrije. Z ostalim delom pa bomo obnovili poškodane domove. Da bi povečali kredit za obno- vo, je potrebno, da povečamo sto- rnost prostovoljnega dela in da usakdo po svojih močeh pripomo- re tudi s materialnimi sredstvi. V preteklih štirih mesecih smo sgra- dili zelenobetonški most v Kopri, betonski most s dvema obokoma v Klancu in most v Zeljahu. Do ju- lija in avgusta bodo sgrajeni še be- tonski mostovi v Ljaku, Štopniku in Čurju. Poleg tega smo obnovili tudi še stanovanjskih hiš, 37 go- spodarskih poslopij, 69.880 m cest, pripravili 14.810 q apna, 1.598 kub. m peska, 1.500 kub. m tesanega lesa, 270.000 komadov opeke, 255 tisoč cementnih strešnikov in mno- ga kovaških ter mizarških izdel- kov. Pri tem smo napravili 198.567 delovnih ur, od katerih 336.370 s prostovoljnim delom, kar znaša 10 milijonov lir prihrankov. Važno vlogo pri obnovi vršijo obnovitve- ne zadruge. Sedaj je 11 takih za- dru. Letos bomo obnovili nekaj porušenege, ostalo pa prihodnje le- to. To naj vedo vsi tisti, ki jim ni pri arcu naša obnova.

Dvig ljudske prosvete

Soleto leto se blizu h koncu in privraket bo šolska mladina v re- znici napravila obračun svojega dela v avobodnih okoliščinah. Kljub vsem začetnim pomanjkljivostim obistuje osnovne ljudske šole v o-

Nesprejemljive razmejitvene črte

Delegacija Julijske krajine pri Byrnesovem namestniku Moseley-ju

Pariz, 20. — Delegacija JK in Trsta, ki jo tvorijo France Bevk kot predsednik delegacije, Giuseppe Pogassi kot predsednik MOS-a za Trst, Josip Sestan, predsednik SIAU-ja za Istro, Bo- zo Milanović, hrvaški duhovnik in predsednik organizacije Hrvat- ske duhovščine iz Istre, Anton Pizancic, slovenski duhovnik, Di- no Faragona, predsednik Zveze istraških in reških Italijanov, in Alessandro Destradi, član OK KPJK, je sprejel danes v odsot- nosti Byrnesa njegov namestnik Moseley. Razgovoru so prisostvo- vali tudi številni člani ameriške

delegacije, ki so sodelovali na konferenci štirih zunanjih mini- strov, zlasti pa tajnik delegacije ter strokovnjaki za gospodarska, narodnostna in zemljepisna vpra- šanja.

Moseley je pozdravil delega- cijo in se opravičil, da Byrnes ni mogel osebno sprejeti članov de- legacije.

Delegacija je opozorila, da so angleški, ameriški in francoski strokovnjaki predlagali v JK tri razmejitvene črte, ki so vse ne- sprejemljive iz gospodarskih in narodnostnih razlogov. Nadalje- še poudarjali bratstvo in enot-

nost italijanskega in slovenskega prebivalstva JK in Trsta ter zahtevali priključitev Trsta in JK k Jugoslaviji.

Moseley je odgovoril, da ame- riško ljudstvo obdružuje junško borbno prebivalstvo JK proti na- cizmu in fašizmu. Nadalje je Mo- seley poudaril, da so Amerikan- ci že od prve svetovne vojne zahtevali, naj se jugoslovanski na- rodom tekaže pravica. V tedaj- nem položaju je bila Wilsonova črta maksimum, ki ga je bilo mo- goče zahtevati. Očitno pa je, da ta črta ni bila nikoli narodnost- na črta. Vsekakor Moseley trdno upa, da bo na prihodnjem zase- danju štirih zunanjih ministrov in kasneje na mirovni konferen- ci 21. narodov pravičnost stavila zmagoslavje in da bo vpravljen rešeno tako, da bosta mogla oba naroda živeti v dobri sosedini. Tako bo moglo prebivalstvo JK izkoristiti mir in se bo razvijalo tako gospodarsko kot kulturno, kajti mir je potreben vsi Evro- pi.

Moseley je dodal, da bo poslal o tem razgovoru Byrnesu pose- ben poročilo. Nadalje je ponudil delegaciji, da bo poslal Byrnesu njene izjave, če bi mu jih želela preložiti po pisni poti. Vse sprejem je trajal eno uro.

Istega dne je bil izročen Mose- leyevemu tajništvu memorandum s podpismi vseh članov delegacije JK in Trsta.

Žene v CSR za jugoslovanske otroke

Praga, 20. — Tanjug — Na inle- tivo žena, organiziranih v komuni- stični stranki v Brnu in okolici in po vsem Moravskem, je bilo nabra- nih 6.100 kg sladkorja, ki bo poslan jugoslovanskim otrokom.

Žene v CSR za jugoslovanske otroke

Praga, 20. — Tanjug — Na inle- tivo žena, organiziranih v komuni- stični stranki v Brnu in okolici in po vsem Moravskem, je bilo nabra- nih 6.100 kg sladkorja, ki bo poslan jugoslovanskim otrokom.

Žene v CSR za jugoslovanske otroke

Praga, 20. — Tanjug — Na inle- tivo žena, organiziranih v komuni- stični stranki v Brnu in okolici in po vsem Moravskem, je bilo nabra- nih 6.100 kg sladkorja, ki bo poslan jugoslovanskim otrokom.

Žene v CSR za jugoslovanske otroke

Praga, 20. — Tanjug — Na inle- tivo žena, organiziranih v komuni- stični stranki v Brnu in okolici in po vsem Moravskem, je bilo nabra- nih 6.100 kg sladkorja, ki bo poslan jugoslovanskim otrokom.

Žene v CSR za jugoslovanske otroke

Praga, 20. — Tanjug — Na inle- tivo žena, organiziranih v komuni- stični stranki v Brnu in okolici in po vsem Moravskem, je bilo nabra- nih 6.100 kg sladkorja, ki bo poslan jugoslovanskim otrokom.

Žene v CSR za jugoslovanske otroke

Praga, 20. — Tanjug — Na inle- tivo žena, organiziranih v komuni- stični stranki v Brnu in okolici in po vsem Moravskem, je bilo nabra- nih 6.100 kg sladkorja, ki bo poslan jugoslovanskim otrokom.

Žene v CSR za jugoslovanske otroke

Praga, 20. — Tanjug — Na inle- tivo žena, organiziranih v komuni- stični stranki v Brnu in okolici in po vsem Moravskem, je bilo nabra- nih 6.100 kg sladkorja, ki bo poslan jugoslovanskim otrokom.

Žene v CSR za jugoslovanske otroke

Praga, 20. — Tanjug — Na inle- tivo žena, organiziranih v komuni- stični stranki v Brnu in okolici in po vsem Moravskem, je bilo nabra- nih 6.100 kg sladkorja, ki bo poslan jugoslovanskim otrokom.

Žene v CSR za jugoslovanske otroke

Praga, 20. — Tanjug — Na inle- tivo žena, organiziranih v komuni- stični stranki v Brnu in okolici in po vsem Moravskem, je bilo nabra- nih 6.100 kg sladkorja, ki bo poslan jugoslovanskim otrokom.

Žene v CSR za jugoslovanske otroke

Praga, 20. — Tanjug — Na inle- tivo žena, organiziranih v komuni- stični stranki v Brnu in okolici in po vsem Moravskem, je bilo nabra- nih 6.100 kg sladkorja, ki bo poslan jugoslovanskim otrokom.

Žene v CSR za jugoslovanske otroke

«Življenja damo a v sužnost nikoli več!»

Goriško ljudstvo ogorčeno odbija na protestnih zborovanjih predloge o cepitvi Julijske krajine in manifestira odločno voljo po priključitvi vse Primorske k Jugoslaviji

V nedeljo, 19. maja, je vsa Goriška znova spregovorila. Spregovila je v obrambo svojih svetih narodnih pravic, ki si jih je priborila v teški bitki, krvavi borbi. Val protesta in ogorčenih zborovanj, na katerih je sodelovalo na tisoče ljudi, je nepopisen. Povsod je ljudstvo, ki je toliko trpelo, kilicalo, araje smrt kot novo suženjstvo. V Kobaridu, Bovecu, Kanalu, Brdih in na Krašu je bilo zbranih na desetisoče ljudi, ki so kilicili pravici in obojevali krivice.

Medtem ko je preteklo šele teden dni, odkar je to ljudstvo samo s svojimi silami a svojo odločnostjo preganilo a svojo grodo tujca, ceravala, se danes to isto ljudstvo znova ogorčeno bori, da ubrani svoje najosnovnejše pravice, ki mu jih danes hočejo kratiti zavezniki po borbi.

Demonstrativna povorka Kraševcev je prišla v Sveto in se enkrat odločno izpovedala, da nikoli ne bo odstopila od tistih zahtev, katere je že v svoji mučni in krvavi bitki izrekel ljudski glas. Vzklik: «Do zadnjega bomo branili to, kar je naše!» «Raje slavno smrt kot večno suženjstvo in počasnno hranje» so bili odgovori množice na besede govornika, ki jim je prišlo na um, da jo nameravajo vložiti v našo junakijsko bitko za svobodo. Zato je bilo toliko ljudi, ki so se zbrali v sveto, da bi se spomnili in kilicili na Primorskem duha odpora, da bi danes spremenili mirno perspektivo in predloge, ki jih nam nudijo tisti, ki jim ni pri srcu naša svoboda in naša sreča. Pred samim protestnim zborovanjem v Ivanjgradu in po protestnem zborovanju v Kobaridu je ljudstvo spremljalo in počastilo na zadnji poti v domači kraj — v isto zemljo, ki nam jo hočejo odvzeti — svoje junake, ki so padli le za to zemljo — da bo svobodna. In ljudstvo, mi, ne bomo nikoli pozabili, da ta zemlja brani 42.000 tisoč junakov, ki so umirali za našo domovino na tistih za svoj narod, da bo svobodna in nikdar več suženj tistega imperijalizma, ki ga je načrtoval razaroval in obojeval na pogin.

Na vseh zborovanjih je ljudstvo ogorčeno protestiralo in obojevalo predloge, ki so jih predlagali zavezniški strokovnjaki, ki držajo rezanje Julijske krajine od svojega naravnega zaledja. Ljudstvo je na nedeljskih manifestacijah ponovno izrazilo pred svojimi zastopniki, da da raje življenje, kakor pa Trst in Gorico. Trst in Gorica sta središči našega zaledja, ki držata od nas svoj razvoj in oboje. Zato bi bil nov zločin nam ljudstvo, ko bi se dovolilo ureditve predlogov za zavezniških strokovnjakov, ki le na-

Še nekaj dejstev

Potreba, da uprava triaške gimnazije remeje pomore dijakom pri učenju in napitih pred koncem šolskega leta, postaja vse bolj nujna. Dijaki se dobro zavedajo, da mora biti zaključni uspeh čim boljši in se tudi rešno učijo. Toda — drugo je upravljanje, v kakšnih okoliščinah se učijo? Kako naj se uspešno učijo dijak, ki staneva cela družina v eni sami sobi, kjer se v isti sobi kuha, je in spi, kjer jih moti krčkanje otrok ter prihajanje in odhajanje ljudi? In nemalo dijakov stanuje v štednju in drugih delih mesta, kjer so stiskajo a petimi, šestimi družinami v istem stanovanju. Te težke pogoje priroke zahtevajo od kole, da nudi več pomoči dijakom pri njihovem uču; če ne drugače, pa vsaj a tem, da jim da na razpolago šolske prostore, na tečajne in učne krožke. Ravnateljstvo slovenske gimnazije, ki odbija to prirodno in utemeljeno zahtevo dijakov, naj bi raje razmislilo o gornjih dejstvih.

JOŽE PAHOR:

Naše prosvetno delo

Sestanek društvenih zastopnikov je bil nujno potreben. Iz dveh razlogov: 1. ker je po enem letu treba pregledati dosedanje delo, ker moramo ugotoviti, kaj je bilo prav in napake in 2. ker je nujno, da pripravimo za nadaljevanje bodočega dela vsaj skromen načrt.

Na ustanovnem obnem zboru SPZ 7. oktobra lanskega leta se je sprejelo načelo enotnega prosvetnega dela. Medtem ko je bilo prej po naših vseh nešteto društev, ki so se ukvarjala a različnimi prosvetnimi panogami, se je na obnem zboru odločilo, naj bo v vsakem kraju le eno prosvetno društvo a raznimi oddelki, pevskim, dramskim, godbenim, športnim, da se je to načelo v splošnem uveljavilo in ni protu njemu resnih ugovorov. Le v večjih središčih bi se morala družila diferencirala. Ponekod so jih že dale, a drugje so po več malih vasi v enem prosvetnem društvu. Zanimivo je pri tem, da posebno obkraj Cerkljo, kjer je to Metod Petekril dosegel leve uspehe.

Drugo načelo idejnega zaledja, ki ga je zavzel ustanovni obnem zbor, je, da prosvetna društva vodijo prosvetno delo v duhu načel

Osvobodilne fronte. O načelu smo si vsi edini in danes ni razprave o bistvu te stvari. Odkar so slovensko ljudstvo narodna zaveda, so prosvetna društva izrasla iz zavednosti. Dejstvo je tudi, da so se prosvetna društva vedno politično diferencirala in niso bila nikdar brezbarvna. Apolitičnost društev torej ni in kadar uporabljajo dane to krilatico, skrivajo njo politično nameno. Apolitičnost društev ima le en pomen, da se v prosvetna društva vložijo vsi, da ne gleda na svojo politično pripadnost ali miljenje. Pogoj za njegovo delo je le, da hoče narodno svobodo in socialno pravico. Kdor je danes res ljudski prijatelj, pravi demokrat, ne more delati v prosvetnem društvu za drugačne cilje, v drugačnem pascu.

O bistvu navedenega načela torej ni razprave, lahko pa se razpravlja o obliki. Društveno delo se namreč lahko različno razvija; podarek je lahko na neki jezika, lahko na propagandni vrednosti prosvete, na manosti, na umetnosti, lahko tudi na gospodarstvu. Omeniti moram, da je v naših društvih posebno razvita tradicija zbornega petja. Ta

Slovensko - italijanska antifašistična unija je priznana od našega ljudstva in je stvarno edina organizacija, ki vodi dosledno borbo za program, ki je priključitev vseh Slovencev na Primorskem k ljudski republiki Jugoslaviji. Ni dvoma, da so a množična predvolivna in protestna zborovanja okrepila pozicije naše edine politične organizacije in da se bodo vršile volitve dne 26. maja v znamenju borbe primorskega ljudstva za edinstvo in za ureditve naših pravic.

Na vseh okrajnih zborovanjih je bilo sprejeto nešteto protestnih resolucij in pozdravnih pismen, v katerih je izražena ljudska volja in zahvala Sovjetski zvezi, ki se je pokazala kot edina pravična braniteljica malih narodov v času, ko se urejajo vojne razmere in boji dobi mir.

Dokument ljudske borbe Primorcev

Spomenik naše borbe

partizanska bolnica „Franja“ slovesno otvorjena javnosti

Od Cerklje do Spodnjih Novakov je bila vsa cesta slavnostno okrašena, to nedeljo, iz Ljubljane izšla IV. armija, a vseh strani Primorske so se zbrali partizani in predstavniki ljudske oblasti, da a hvalnostjo obudijo spomina na bolnico „Franja“, ki je rešila življenje in zdravje tolikim ranjenim borcem, ki pomenja največje primer človekoljubnosti in samarijanske poštovanosti v dnešnih najzagrizenjših borbe in največjih niofističnih zverstev. Ena leto po tem, ko je ta bolnica dala svoje človečansko poslanstvo, so se zbrali njeni organizatorji in vodje, osebe in ranjenci, ki so v njej našli zdravilne, matere in vdove ohi, ki so našli v njej svojo poslednjo nego in v tovariški besedi. Zbralo pa je tudi nešteto ljudstvo, ki se a svojo zvesto molčestvo in poštovanost pomočjo pripomoglo toliko, da je ta bolnica lahko vzdržala vse viharje in do konca partizanske boje verno opravljala svoje poslanstvo.

Ob navzočnosti podpredsednika vlade Slovenije tovariša dr. Brečnjaka, ministrov prosvete in narodnega zdravia tovar. Kozaka in dr. Ahčinca, podpredsednika kontrole komisije tovariša Vido Tomšičev, predstavnika IV. armije divizijskega komandanta polkovnika Gruberja, tajnika PNOO-ja dr. Puc, vodje bolnice dr. Franje Boje in drugih je otvoril svetost tovar. dr. Marušić.

Nato je spregovorila priljubljena in poštovana voditeljica bolnice tovar. dr. Franja Boje in podala kratko zgodovino CJBKD „Franje“. V svoji skromnosti sploh ni omenila svojega lastnega poštovanja in včasih naravnost nadčloveškega napornega dela, le malo pa je omenila neprestane napore in junasta oseba. Povedala pa je veliko resnic: da nikoli ne bi bila mogla ta volična niti nastati niti vzdržati vseh viharjev nesumljive niofenziv in najrazvostrejših težko brez pomoči in zavednosti v desetletjih protifašistične borbe prekajenega primorskega ljudstva. To ljudstvo si je odrgalo od ust zadnje grizljaje, da je lahko pripadalo k prehrani ranjenih tovarštev. To ljudstvo je molčalo in ni izdalo bolnice, ko je fašistična družba klala, požigala, posiljevala in mučila po teh vseh, molčalo je v zadnji veliki ofenzivi, ko so borci bolniške začeli odbijati juške o grozno nadčloveški SS-ovskih topi in vzdržali kljub plamenom in duševnem dimu na položajih.

Takrat so Nemci mislili, da se borijo proti velikim silam in gorjo, ako bi prebivalstvo izdalo, kdo je

Pogreb štirih partizanov na Proseku in Kontovelu

V nedeljo sta bila Prosek in Kontovel odeta v zastave a žalnimi trakovi. K poslednjemu počitku so tam spremenili štiri junake borce, ki so padli v osvobodilni vojni.

Na Proseku so pokopali komandanta bataljona tovariša Evgena Ravbarja, ki je padel na skrajni meji slovenske zemlje, v Benečiji. Na Kontovelu pa so spremenili k zadnjemu počitku komandanta bataljona tovariša Draga Stoka, ki je bil leta 1941 na tržaškem procesu obsojen na deset let jo in je leta 1944. padel v borbi v Benečiji, tovariša Volja Regenta in nekoga tovar. Vojka iz Bele Krajine.

Obeh pogrebih se je udeležila številna množica. V sprevedu je korakala tudi četa partizanov ki je izkazala poslednjo čast padlim tovarštem. Godba je svirala žalne kolednice, pevski zbor pa je zapel nekaj žalostink.

Ob grobu tovariša Ravbarja na Proseku je spregovoril njegov oče, ki se je poslovil ne od sina, pač pa od borca, ki je dal življenje za našo svobodo. Govoril je nato še tovarš Ferfolja in neki pionir, ki se je zaobljubil, da bodo pionirji hodili ob grobu.

In preskrbeti celo kopalnico in moderno röntgen-privravo. Zanimivo je tudi, da je bila kljub temu da so se zdravili v tej bolnici le najtežji ranjenci, umrljivost manjša kot v sodbono oprejenih mestnih bolnicah. Naši zdravilci pripisujejo te uspehe predvsem dobri klimi in opornosti partizanov zaradi njih naravnega življenja v naravi, veliko vlogo pa so igrale gotovo tudi skrb in ljubezen, velika poštovanost zdravniškega in bolniškega oeebja, ki se je tudi tukaj zavedalo, da izvršuje svoje dolžnosti v nezlojstni borbi za našo svobodo.

Tov. dr. Franja je izrazila svoje prepričanje, da ta kraj ne bo nikoli več zapuščen, da bodo ohranili na njem partizansko bolnico kot spomenik na največješnje dni naše zgodovine in da ga bodo obiskovali številni izletniki, ki bodo poleg prirodnih lepote ob tem spomeniku junaki našega ljudstva našli tudi moralno pobude.

Sporočila in objave

Prireditve in predavanja
PROSV. DRUŠTVO V BAR. KOVLJAH naznanja, da bo nočjo ob 20.30 ur v prostori društva na Proseki cesti (rumena hiša) predavanje tovariša profesorja Bačarja o temi «Naravna bogastva Jugoslavije». Vabljeni vsi!

V pisarni društva, v ulici Boveč 16, se vrši vsak dan ob 16. do 18. ure vpisovanje gojencev za godbo na pihala. Sprejemajo se gojenci od 14 letarosti naprej. Mladinci izrabite priliko!

KULT. KROŽEK «M. KRALJIC». V sredo ob 20. uri bo zabavni večer kot navadno.

Enotni sindikati
ENOTNI SINDIKAT KOVI. NARJEV. Dnes ob 18. uri se a. stane posvetovalna komisija uradnikov kovinarske stroke.

Interesiranci dobre nakazila za ogled, nizke cveje in čevlje za delo med uradniki urami v tajništvu sindikata, v ul. Imbriani 5, I.

ENOTNI SINDIKAT OBLACILNE IN TEKSTILNE STROKE. Vse delavce in nameščence tržaške tvornice izdelkov jute in konoplje vabilno na skupščino v sredo 22. t. m. ob 18.30 v ulici Imbriani 5. Razpravljali bomo o mezdni prilagoditvi stroke.

Fizikalne tekme
MOSTOVNO NOGOMETNIŠKO EKIP KULTURNEGA KROŽKA «M. KRALJIC». Vse igrače mlajše in starejše nogometne ekipe vabilno v sredo 22. t. m. ob 15. uri v prostore kulturnega krožka «M. Kraljic».

Šta so za gospodo; ne, prosvetna društva morajo v širino, zajeti morajo vsaj pri javnih nastopih čim širše ljudske sloje.

Ponekod so mnenja, da so prosvetna društva le za mladino in da starejši ne spadajo vanje. Ni res. Zeteli je prav posebno, da so starejši prosvetni delavci v društvih, da jih tehnično vodijo. Ni si pa mogoče misliti društev brez mladine, zato naj to društveni odbori za vsako ceno pritegnejo k prosvetnemu delu.

V minulemu letu smo opazili razna trenja, posebno med stariimi voditelji prosvetnega dela in mladino. Vsekar so bili vsi precej nepametni. Gotovo je, da nas razmere danes le politično silijo k enotnosti. O tehnični strani niti ne govorim, ker imamo le malo redstev in bomo i njimi kaj dosegli le, če jih združimo za skupne cilje. Kdor kje dela, hoče tudi sodelovati in za politično delo mu ta pravica nedvomno gre. Če mladina sodeluje v prosvetnem društvu, zakaj ne bi sodelovali zastopniki in odbori? Čemu jih odpraviti pod prevezo, da so le mlad!

Drugo vprašanje je, ali zmojo biti odbori res demokratični, reski bi konstitucionalni, ali se držijo pravil ali sklanjajo vsiliti svojo voljo. Svojevoljnost in vodstvo prosvetnega dela, ki je skupna stvar, stvar ljudstva, je skrajno škodljiva. Zakaj? Ker povzroča cepil-

po poti, ki so jo začrtali junaki borci.

Na kontovelskem pokopališču je ob grobu tovariša Stoka, Regenta in Zana govoril tajnik MOS-a za Trst tovarš Stoka, ki je govoril o junastvu treh borcev, ki so padli in prešli kri za našo sveto primorsko zemljo, za katero sedaj na tako gnusen način barantajo.

Za njim je govoril Stokov tovarš iz zaporar dr. Tonič in nato neki domačin. Sledilo so še kratke besede malega pionirja, ki je ponovil zaobljubo, katero je bil dal ob Ravbarjevem grobu.

S številno hvalnost tovarštem, ki so se nesobično žrtvovali in prešli svojo kri zato, da bo naš izumrli in zasluženi Primorski zasijalo sonce svobode.

Otvoritev Skočljanske jame

Naše najmlajše planinsko društvo na Gorenjem Krašu priredi v nedeljo svojo prvo večjo jamsko manifestacijo. V znamenju osvoboditve bo otvorilo novo Skočljansko jamo, katere krasote so vse doslej gospodarsko in turistično izkoriščali tujci — nekoč Nemci, pozneje fašisti — samo gornjekraško ljudstvo ne, čeprav je jama na njegovih tleh in je dejansko tudi vselej ono skrbelo zanjo a svojo ljubeznijo in a svojimi žulji.

Skočljanska prireditve bo imela prav zaradi tega množičen značaj. Svoj obisk in sodelovanje so napovedale planinske, prosvetne in sindikalne organizacije širom vse naše ože domovine, pevski zbori in godbe, mladina in naše žene. Vprico velikega pomena te manifestacije bi bilo dobro, da bi vsa društva še posebej napotila svoje člane to nedeljo v Skočljansko jamo.

Jamo bo slavnostno razsvetljena kakor še nikoli. V njej bodo kulturne in zabavne prireditve. Organizirani bodo prevozi a vlaki, avtobusi in kamioni. Tržičane, ki so od nekdanja sila radi obiskovali Skočljansko jamo, bo poleg rednih vlakov vozila v Skočljansko vrsto avtobusov in kamionov. Vse informacije in prijave sprejema v Trstu avtopedagoški Čaharija, via Fabio Severo 5 B, do petka zvečer.

Sežani bodo potovali a svojim kamionom in se a večnjo prijavo v trgovini Prijevec. Računati je a posebnimi prevozi tudi od drugod. Podroben spored bo še objavljen.

Dobra srca

V počastitev spomina pokojnih bratov Melitkovcev dajemo profesorji in dijaki III. razreda N. R. gimnazije 600 lir za «Dijaško Matice».

Razno

DELITVE TOBAKA V GORICI. Glavna zaloga tobačnih izdelkov v Gorici javlja, da bo delitve tobaka za prvo polovico maja danes in sicer 60 gramov na odrasle št. 17 in 18 srede tobačne karte. Delitvi bodo sledile vrste tobaka: Trinciatto Dalmazija 20 gramov, Trinciatto forte 20 gramov, cigarete Nacionalni 20 gramov. Upravičenci si lahko nabavijo tudi 2 zavojačka papirkov. Cena: 12 lir zavojček.

DELITVE MINERALNEGA SUPERFOSFATA V GORICI. Superfosa agrario v Gorici javlja, da je prišel mineralni superfosfat, ki se prodaja brez napaznic v skladiščih v Gorici, Krmini, Gradiški in Romansu.

Dobra srca

Za tiskovni sklad «Primorskega dnevnika» so darovali v Idriji: Udruženje vseh trgovcev 5.370 lir, Okrajni INOO - odesk za prehrano 3000 lir, Gozdna uprava 2.000 lir, Prosvetno društvo 100 lir, Okrajna gospodarska zadruga 2.000 lir, Veselo omizje od prilike rojstnega dne tovaršice Urške 1200 lir, Okrajna posejilnica 1000 lir, nimenovani 50 lir, skupno 12.420 lir.

Čitajte in širite

PRIMORSKI DNEVNIK

nje, razkranjanje, ki nima konca in ki vzbuja nevoilno in odpor. Razdelimo v društvih delo in brenemo, razdelimo odgovornost, razdelimo pa po delu in odgovornosti tudi vodstvena mesta, tako da se držimo društvih pravic in splošno veljavnih demokratičnih načel. Bile so v prosvetni organizaciji napake, ki jih je treba v prihodnje popraviti. Organizacijska zgradba SPZ je enostavna: društvo so postavili v okrožje, okrožja imajo svoje središče v glavni odboru. Vse začetni nezgodnim trenjem je prosvetno delo v coni A kmalu steklo v tir. Ovir so bile največ v nedostojanju tehničnih sredstev, predvsem komunikacijskih, ker organizacije ni brez redne trane povezave. Slabše je bilo v Vrhodnem primorskem okrožju. Varo ki so bili različni, divergenca nio tehnične — okrožje je za obetno ozemlje le eno — ampak tudi idejno. Mislim, da se bodo te stvari, kolikor se je nio, dokončno razčistile danes, kar je pogoj nadaljnega dela. Nekaj bi rad ob tej priliki ugotovil. Prosvetna društva so neodvisna od drugih obstojećih organizacij. Vendar naj se zavedajo odbori, da se društva ne smejo zlorabljati, ne v osebnostne namene ne v to, da bi prosvetno delo izgubilo iz vidika svoje namene. Dokler se držijo zdravih načel, da koristijo ljudstvu in njegovim tečajam nima nihče, tudi politični organi ne, posegati v njih.

Za 15. junij - novo konferenco v Parizu

Mogočen izraz naše volje

je množično kulturno prosvetno delo primorskega ljudstva

V nedeljo 19. maja so zborovali Renskih zastopniki prosvetnih društev iz cele Primorske in Trsta. Na njihovi konferenci, druga po osvoboditvi, je bil, da se kritično pregleda delo, izvršeno v enem letu in da se začrtajo naloge na kulturno prosvetnem polju za prihodnost.

Pozdravni nagovor tov. Pahorja

Predsednik SPZ za Slovensko Primorje in Trst tov. Jože Pahor, je ob otvoritvi pozdravil med gosti zastopnika PNOO, predstavnika izvršnega NOO za Goriško in predstavnik SIAU za Goriško ter vse prosvetne delavce, katerim je ob tem izrazil v imenu glavnega odbora SPZ zahvalo za ogromno delo, ki so ga izvršili v teku enega leta. Z njim so dali neprecenljivi doprinos v borbi primorskega ljudstva za popolno narodno svobodo in socialne pravice. Z enominutnim molkom so zborovalci počastili spomin vseh padlih v narodno osvobodilni borbi.

Basede tov. Babčiča

Član PNOO tov. Vlado Babčič je v svojem pozdravnem govoru med

Delovni uspehi

Sledilo je poročilo o splošnem delu SPZ, ki ga je podala tov. Vlada Babčič, tajnica glavnega odbora SPZ za Slovensko Primorje in Trst.

Slovenska prosvetna zveza se je ustanovila 7. oktobra 1945 in je od takrat zbirala v močno organizirano vsa prosvetna društva, usmerjala svoje delovanje: 1) na organizacijsko, 2) na zgolj kulturno. Preko okrožnih odborov je ustvarila trdno ljudsko prosvetno organizacijo, kateri je zanjami uspeh edine središčni ljudski demokratični pokret in želja primorskega ljudstva po kulturnem izživljanju.

Na stotine prosvetnih delavcev, pevovalci in razširjevalci je prispevalo svoj delež, oblikovalo in razvijalo silo, ki so bile v primorskem ljudstvu. Niso se samo ustanavljala prosvetna društva, popravljali so se tudi prosvetni domovi in to celo v doela porušenih vseh kot R. hemberk, Gabrovica in drugo. Sk. raj v vsaki vasi so se ustanovili kulturni, italijanski in pevski zbori. Danes imamo na Primorskem 322 prosvetnih društev, 395 pevskih zborov, 252 dramskih skupin, 253 knjižnice in 119 italijance. Da bi se čim bolj poglabilo in zboljšalo prosvetno delo je priredila SPZ več strokovnih in upravnih tečajev.

SPZ je organizirala po radiu in po društvi redna tedenska, mesečna ali dnevna predavanja iz vseh strokov, da pripomore pri vzgoji ljudske množice v zavedne delovne borce demokratične skupnosti. SPZ izdaja svoje glasilo «Vestnik», ki je postal velen činitelj v preusmeritvi prosvetnega dela na Primorskem in ki bo le pozni rodovom govoril, kakšno kulturno življenje smo ustvarili primorski Slovenci v tako kratkem času. SPZ je izdala 5 tiskovnih letakov, 18 igel v 245 izvodih. Od odbora za primorske povratnike je dobila 9 igel v 45 izvodih, 17 igel v 73 ter vse a razpolaga pri morem prosvetnem društvu. Razpisala je natečaj za otroške igrice, katerega se je udeležilo 9 pisateljev. Uporabljani sta bili iz telesa natečaja 2 igrice in sicer «R. stečaj» in «Komandir Stavar» v stavljenih je bilo 16 predavanj v 15 izvodih. Slovenska prosvetna zveza je sodelovala a Zvezo društev za telesno vzgojo in privabila zlasti mladino v športna društva, zavečajo se, da je prihodnost narodna odvisna od tega, kakšna bo naša mladina. S prvomajskim nastopom se je visoko dvignila fizikalna zavest naše mladine.

Na glasbenem področju je dosegla SPZ velik uspeh. Okrog 240 pevskih zborov na Primorskem je veliki dokaz glasbenega zanimanja našega ljudstva. Prvih dveh pevskih zborov je bilo 49. V kratkem času je bilo izvedenih 98 glas v 100.000 izvodih in se je s tem vsaj za prvo silo ustreglo potrebam prosvetnega. Visek uspeha je dosegla na glasbenem polju prvomajski prireditve v Trstu na kateri je nastopilo 4182 pevcev in pevki, Slovencev in Italijanov. V okviru SPZ se je ustanovil odesk za knjižnice,

ki ima predvsem namn ustanoviti centralno študijsko knjižnico in posredovati društvom nabavo knjig po zmernih cenah. — SPZ je organizirala razne akcije, kulturne prireditve in manifestacije, a katerimi je dokazala, da je tesno povezana a primorskim ljudstvom.

Nečelniki okrožnih prosvetnih komisij so podali še natančnejša poročila o delu na kulturnem prosvetnem polju v goriškem, tržaškem in vzhodno primorskem okrožju. Tem poročilom so sledile diskusije, posvetovanja in kritike zastopnikov društev.

Ostala poročila

Predsednik SPZ tov. Jože Pahor je podal poročilo, v katerem je ugotovil dobre in pomanjkljive strani

ki ima predvsem namn ustanoviti centralno študijsko knjižnico in posredovati društvom nabavo knjig po zmernih cenah. — SPZ je organizirala razne akcije, kulturne prireditve in manifestacije, a katerimi je dokazala, da je tesno povezana a primorskim ljudstvom.

Nič ni motilo vsega razpoloženja. To je bil res pravi ljudski praznik, praznik podelitve in močnega delovnega ljudstva, ki ga raje enake skrb in naloge in ne bo združeno doseglo skupni cilja, pa ni bilo več onega nekdajnjega zaupanja, ki ga je gojil nekdo, ki je bil kmet do meščanov, ki se gledali zviška in a prezirno. Prišli so namreč ni prišla gospoda, prišli so delavci iz tovarn in delavci a polja ter si podali svoj izjavo. Zato je bil to praznik izjave, nega slovensko-italijanskega bratstva ter povezanosti med mestom in deželo.

Pojasnilo
Poročilo objavljeno 5. t. m. v šem listu pod naslovom «Vestnik» ni po naših ugotovitvah točno, niti ne kaže Franc Arcadia. V šem pojasnilu v listu od 18. t. m. smo pomotoma navedli ime Arcadia. Gre za neljubu ime.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega ljubljenega sina

BENJAMINA partizana

se najtopleje zahvaljujemo tovaršim za prevoz trupla, g. dr. Marjota, pevskemu zboru, prijateljem in mnogostvilni pomoči pri zadnji poti.

Orlovci pri Gorici, 18. 5. 1946

Zalujka družina SEVER

in sorodstvo

Poizvedbe

BRESSI MARIO, rojen 1914, v Italiji, 7. 7. 1944 v Coronec iz Italije, nekaj dnevni odpeljan beje v Italijo. Kdor koli bi kaj vedel o njem, naj to, promim, javi ženi Bressi, v Italiji, via Pasquale Revoltella, Trst.

MALI OGLASI

SPALNICE, nove in moderne, daja po nizki ceni mizg, v Italiji, Tesa 37, Trst.

ŠIVALNE STROJE

najboljših vrst prodaja po zelo nizki ceni, a posebnim popustom po vojnih oškodovancem, trgovci v VIA DELL'ISTRIA, 13

KROJAŠKA DELAVNICA

BRATOZ JOSIP, Diva 9, izvršuje krojaška dela točno in po ugodnih cenah. Toplo se priporoča!

JOSIP KRAVOS (JOŽEF) obvešča vse cenjene odjemalce, da je obnovil svoj KROJAŠKI SALON

in se tople priporoča! VIA BRANDESIA 53, TRST

RADIO

TOREK, 21. MAJ

11.30 prenos iz Vidma; 12 simfonija na glasbo; 12.30 predavanje v slov; 12.45 poročila v slov; 13 napoved časa - poročila v ital; 13.15 čitanje sporeda in reproducirana glasba; 13.30 melodični orkester; 14 predavanje v ital; 14.15 pregled vesti; 17 prenos iz Vidma; 18 obvestila slovenskega; 18.